

TARTALOM

Gottgeisl Rita

- Barátok vagy üzletfelek – az ingyenes ügyletekről 1
- | Áfa és számlázás
 - | Ingyenes termékértékesítés
 - | Ingyenesen nyújtott szolgáltatás
 - | Társasági adó és egyéb jövedelmadók (kiva, kata, eva)
 - | Egyéb adók
 - | Könyvelés
 - | A könyvelési tételek egy lehetséges módja

Karácsony Irén

- Az adómentes lakáscélú munkáltatói támogatás szabályai 5
- | Lakáscélú munkáltatói támogatás
 - | Lakáskorszerűsítés
 - | Lakáscélú felhasználásra felvett hitel törlesztésére adott támogatás
 - | A méltányolható lakásigény
 - | Az adómentes támogatás korlátja
 - | A támogatásban részesíthetők köre
 - | Munkáltatói feladatok
 - | Az adómentesség feltételeinek igazolása

Dr. Sallai Csilla

- Változás két gazdasági társasági formában 8
- | Közkereseti társaság és betéti társaság
 - | Alapítás
 - | Helytállási kötelezettség
 - | Ügyvezetés, képviselő
 - | Megszűnés

Bonác Zsolt

- 23/2014. (VI. 30) NGM 10
rendelet – hogyan alkalmazzuk?
- | A bejelentési szabályok értelmezése
 - | 2014. július 1-je előtt vásárolt számlázó programok adaptálása
- „Végtelen” történet: fokozott adóhatósági felügyelet alá vont cégek 12

GOTTGEISL RITA ROVATA

Barátok vagy üzletfelek – az ingyenes ügyletekről

Üzletben nincs barátság, tartja a mondás. A munkánk során mégis gyakran kerülünk olyan helyzetbe, amikor vállalkozások közötti ingyenes ügyletekkel kell foglalkoznunk, esetleg felhívunk az ügyfelek figyelmét ezek következményeire. A térítés nélkül átadott eszközök esetén könnyebb dolgunk van, mert a vagyonszökkenés viszonylag látványos, szembetűnő, de az ellenérték nélkül végzett szolgáltatásoknak nem mindig van nyoma a nyújtó oldalán.

Engedjük el egy kicsit a képzeletünket, és próbáljuk meg összeszedni, miről is lehet szó. Legegyszerűbb a saját házunk táján keresni: könyvelőiroda által ingyenesen nyújtott könyvelés, tanácsadás a családtag, barát vállalkozásának vagy akár egy másik saját cégnek. De a szolgáltatás szektor valamennyi szereplője behelyettesíthető ide. További példák, amikor a vállalkozás eszközeit adja kölcsön, díj felszámítása nélkül, akár szívességből.

A vállalkozások közötti térítés nélküli eszközátadás vagy szolgáltatásnyújtás esetén maga az ügylet formáját tekintve nem tér el az egyébként szokásostól. Az ellenérték nélküliség azonban kiemeli az ügyletet az általános üzleti tevékenység gazdasági eseményei közül, és mind a számvitelben, mind az adózásban különös figyelmet kap. Nézzük, mire kell figyelni ezeknek az eseményeknek a számvitelben, illetve az adózásban való kezelése során.

Áfa és számlázás

Az Áfa tv. 11., 14. §-ai szerint az ilyen ügyletek annak ellenére, hogy ingyenesek, minősülhetnek ellenérték fejében teljesített termékértékesítésnek vagy szolgáltatásnyújtásnak, azaz vonhatnak adókötelezettséget maguk után.

Az áfatörvény szerint akkor lesz áfa-köteles az ilyen ügylet, ha az adóalany

1. a terméket vállalkozástól idegen célok érdekében ingyenesen felhasználja,

2. azt más tulajdonába ingyenesen átengedi,
3. feltéve, hogy a termék vagy annak alkotórészei beszerzéséhez kapcsolódóan az adóalanyt adólevonási jog illette meg.

A vállalkozások közötti ingyenes átadások általában valamilyen céllal történnek. Amennyiben tehát a vállalkozás igazolni tudja, hogy az ingyenes átadás a **gazdasági tevékenységét szolgálja**, akkor az nem von maga után áfa-kötelezettséget.

Amennyiben a termék ellenérték nélküli átadása az adóalany saját vagy alkalmazottai **magánszükségletének** kielégítése céljából történik, és az előzetesen felszámított adó levonható volt, akkor az ingyenes átadás adókötelezettséget von maga után.

Ingyenes szolgáltatásnyújtás esetén is csak a vállalkozástól idegen célok elérésére történő szolgáltatásnyújtáskor áll be az adókötelezettség. Ideértve azt is, ha ez a szolgáltatás úgy jön létre, hogy megvalósul a 14. § (1) bekezdés szerinti tényállás, azaz az eszköz a vállalkozásból ideiglenesen kivonásra került, abból a célból, hogy a saját vagy az alkalmazottak magánszükségeinek kielégítésére szolgáljon. Ez utóbbi esetben is van adófizetési kötelezettség, ha az előzetesen felszámított adó levonható volt.

Mit jelent ez a könyvelőirodai példánkban? Ha a könyvelőiroda által használt könyvelő programot más vállalkozásban is használják (például az egyik tag másik cégében is), akkor ez

ingyenesen nyújtott szolgáltatásnak minősül. Míg ha ugyanez a könyvelőiroda akciót hirdet meg az ügyfelei között, és azt mondja, hogy aki hoz még egy ügyfelet, annak 3 hónapig ingyen könyvel, az nem minősül vállalkozásától idegen célok elérésére nyújtott ingyenes szolgáltatásnyújtásnak.

Egy másik csapda a jogszabályhelyek utolsó fordultában van: „feltéve, hogy a termék vagy annak alkotórészeinek szerzéséhez kapcsolódóan az adóalanyt egészen vagy részben adólevonási jog illette meg”. Ez azt jelenti, hogy az adólevonás lehetősége már adókötelezettséget eredményez. Hogy esetleg az adózó ezzel nem élt, az nem befolyásolja az ingyenes átadás adókötelezettségét. **Téves tehát az az eljárás, hogy ha már a beszerzéskor tudni lehet, hogy a terméket egy másik vállalkozásnak ingyenesen átadják, így az adózó nem él a levonási jogával, ez mentesíti őt az adó-megállapítás alól az ingyenes ügyletben.** Fordítva sincs átjárás: az ingyenes átadás mint adóköteles értékesítés utólag nem alapoz meg adólevonási jogot.

Az ingyenes ügyletek esetén két **kivétel** nem keletkeztet adóköteles értékesítést.

Az egyik, ha az átadott termék, nyújtott szolgáltatás közcélú adományként minősül. Az Áfa tv. 259. § 9/A pontja határozza meg a közcélú adomány fogalmát: a közhasznú szervezet részére törvényben meghatározott közhasznú tevékenysége támogatására (de itt már nem beszélhetünk másik vállalkozásról), valamint az egyházi jogi személy részére törvényben meghatározott tevékenysége támogatására fordított termék, szolgáltatás, feltéve hogy

- a) az ügyletre vonatkozó okirat, egyéb körülmény valós tartalma alapján nem állapítható meg, hogy az nem vagy csak látszólag szolgálja a közhasznú, a közérdekű, továbbá az egyházi jogi személy esetében törvényben meghatározott tevékenységét,
- b) az nem jelent vagyoni előnyt az adományozónak, az adományozó tagjának vagy részvényesének, vezető tisztségviselőjének, felügyelőbizottsága vagy igazgatósága tagjának, könyvvizsgálójának, illetve ezen személyek vagy a természetes személy tag vagy részvényes közeli hozzátartozójának azzal, hogy nem minősül vagyoni előnynek az adományozó nevére, tevékenységére történő utalás, és
- c) az adományozó rendelkezik a közhasznú szervezet, illetve az egyházi jogi személy által kiállított olyan

igazolással, amely tartalmazza az adományozó és az adományozott nevét, székhelyét vagy állandó lakóhelyét, adószámát, adószám hiányában egyedi azonosítására szolgáló jelét és a támogatott célt.

A másik kivétel, ha a termék árumintának és kis értékű terméknek minősül, és az átadáskor teljesül a „vállalkozás céljából” (ebbe bármi beleférhet, ami a gazdasági tevékenység előmozdítása érdekében történik) kitétel is. Ezek fogalmát szintén a 259. §-ban találjuk a 3. és a 9. pontban:

- **áruminta:** a képviselt terméknek kisebb és jellemző része vagy mennyisége, amelyet kizárólag a képviselt termék bemutatásának céljára adnak, és amely fizikai állapotánál, vagyoni értékénél fogva más cél elérésére, azaz üzleti értékesítésre nem alkalmas;
- **kis érték:** a juttatott vagyoni előny értéke nem haladja meg az 5000 forintot, amelyet a termék átengedéskori – adót is tartalmazó – szokásos piaci árának alapulvételével kell megállapítani.

Mint láthatjuk, ez elég szűk mezsgye, fizikailag, technológiailag nem minden termékre alkalmazható definíciók, még akkor sem, ha az ingyenes átadásnak valóban a termék bemutatása a célja.

A kivétel ügyletekről fontos még tudni, hogy a kimenő oldalon adókötelesnek nem minősülő értékesítések esetén a bejövő oldalon eltérés mutatkozik a két fajta ügylet között az áfa levonhatóságának tekintetében. Termékátadás esetén ha a beszerzés direkt közcélú adományozás céljából történik, az Áfa tv. 120. § előírásai szerint a számlában felszámított adó nem helyezhető levonásba, míg áruminta és kis értékű termék esetén megengedett a beszerzéshez kapcsolódóan előzetesen felszámított adó levonása, hiszen a 11. § (3) bekezdésben szereplő definíció kimondja, hogy a beszerzés ilyen esetekben a vállalkozás céljára tekintettel történik. Más kérdés, hogy ha egy később közcélra felajánlott termék, korábban a tevékenység érdekében került beszerzésre, előállításra, utólag nem kell módosítani a beszerzéskor jogszerűen érvényesített adólevonást. [Áfa tv. 153/D §]

Az adóköteles értékesítésnek minősülő ügyletek bizonylata a számla lesz, melyben az adó alapja a következőképpen alakul:

- **ingyenes termékértékesítés** esetén a termék vagy az ahhoz hasonló termék teljesítéskor megállapított beszerzési ára, ilyen ár hiányában pedig a teljesítéskor megállapított előállítási értéke [Áfa tv. 68. §].

Teljesítéskor megállapított beszerzési áron az átadáskori állapotnak megfelelő piaci értéket kell érteni, azaz nem az eredeti beszerzési árat. Előállítási költség alatt pedig a számviteli törvény által meghatározott előállítási költséget. [Sztv. 51. §]

- **ingyenesen nyújtott szolgáltatás** esetén az a pénzben kifejezett összeg, amely a szolgáltatás nyújtójánál a teljesítés érdekében kiadás-ként felmerült [Áfa tv. 69. §]. Minden, az adott szolgáltatás teljesítésével közvetlenül kapcsolatba hozható tényleges pénzmozgást figyelembe kell venni. Amennyiben nem értelmezhető ilyen érték, az áfa alapja nulla lesz, és így nem lesz fizetendő áfa sem az ügylettel kapcsolatban.

Az adóalapra felszámított áfát az átadó átháríthatja az átvevőre – ennek tényét a számlán fel kell tüntetni. Ekkor a fizetendő adó az átvevőnél előzetesen felszámított adónak minősül, melyet levonásba helyezhet, feltéve, hogy a levonás feltételei egyébként fennállnak.

A számlán azt is fel kell tüntetni, hogy maga az ügylet ellenérték nélküli, így a fizetendő összeg nulla, vagy csak az áfa értékével egyezik meg.

Adóköteles értékesítésnek nem minősülő ügyletekről nem kell számlát kiállítani, de az átadás-átvételt hitelt érdemlően bizonyítani kell (megállapodás, jegyzőkönyv, szállítólevél, teljesítési igazolás stb.), és a könyvekben való elszámoláshoz az Sztv. 165–166. §-ai szerinti számviteli bizonylatot kell készíteni, mely többek között tartalmazza a gazdasági eseménnyel kapcsolatosan a könyvekben rögzítendő összes adatot. Így tehát nem elegendő kizárólag a 259. § 9/A c) pont szerinti igazolással rendelkezni közcélú adomány esetén.

Társasági adó és egyéb jövedelmadók (kiva, kata, eva)

A **társasági adó** meghatározásánál is különös figyelmet kapnak a vállalkozások közötti ingyenes ügyletek.

Vegyünk például egy olyan eszközt, amelyre a beszerzés adóévében a vállalkozás igénybe vette a Tao tv. 7. § (1) zs) pont szerinti kis- és középvállalkozók adóalap-kezdményét. Ha ezt az eszközt terítés nélkül adja át egy másik vállalkozásnak, és a beszerzést követően nem telt még el 4 adóév, akkor az átadás adóévében az adó alapjának kiszámításakor az igénybe vett kedvezmény kétszeresével kell megemelnie az adóalapját. [Tao tv. 8. § (1) u), ud)]

Az átvevőnek pedig arra kell figyelnie, hogy a korábban érvényesített fejlesztési tartalékból nem használhat fel semmit a térítés nélkül átvett eszközre vonatkozóan. [Tao tv. 7. § (15)]

Meg kell vizsgálnunk azt is, hogy elismert költség lesz-e az átadó adóalap kiszámításánál a térítésmentes átadással kapcsolatosan elszámolt ráfordítás. Nézzük először az egyértelmű eseteket:

- **biztosan nem elismert költség** (adóalapot kell növelni),
 - a) ha az átvevő a kiva hatálya alá tartozik [Tao tv. 3. sz. melléklet A) 3.],
 - b) ha az átvevő külföldi illetőségű [Tao tv. 3. sz. melléklet A) 13.], így ezekről mindenképpen nyilatkoztatni kell az átvevőt, vagy
 - **biztosan elismert költségnek minősül** (nem kell adóalapot növelni),
 - c) ha az átadásra a 22. § szerinti filmalkotás és előadó-művészeti szervezetek támogatása, illetve a 22/C § szerinti látvány-csapatsport támogatása keretein belül került sor [Tao tv. 3. sz. melléklet B) 15.],
 - d) ha az átadásra jogszabályon alapuló előírás miatt került sor (például fejlesztéshez kapcsolódóan kiépített utak, közművek önkormányzatnak történő átadása). [Tao tv. 3. sz. melléklet B) 19.],
 - **feltételhez kötötten elismert költségnek minősülhet** (nem kell adóalapot növelni),
 - e) ha az átadás a Tao tv. 4. § 1/a pontja szerint adománynak minősül és erről az adózó rendelkezik az átvevő Tao tv. 3. sz. melléklet B) 17. pont szerinti igazolásával,
 - f) ha az átadás nem minősül adománynak, de az adózó rendelkezik a belföldi illetőségű átvevőtől olyan nyilatkozattal, amely szerint a juttatás adóévében az eredménye a juttatás következtében elszámolt bevétel nélkül számítva nem lesz negatív, amelyet a beszámoló elkészítését követően nyilatkozat útján igazol.

Értelemszerűen ha a juttatás nem felel meg a fenti feltételeknek, akkor nem a vállalkozás érdekében felmerült költség/ráfordítás címén az adó alapját meg kell növelni a kapcsolódóan elszámolt költség vagy ráfordítás összegével. Itt jegyezzük meg, hogy nincs átjárás az áfatörvény és a Tao törvény között olyan téren, hogy ha valamely ingyenes ügylet igazolás hiányában nem a vállalkozás érdekében felmerült költségnek minősül, az nem jelenti azt, hogy az egyébként áfatörvény sze-

rinti feltételeknek megfelelő, adóköteles értékesítésnek nem minősülő ügylet megítélése változna az áfában, és fordítva.

Megbolondítja még a helyzetet az adóalap-számításnál, ha az ingyenes ügyletben szereplő felek kapcsolt vállalkozásnak minősülnek a Tao tv. 4. § 23. szerint. Ekkor ugyanis figyelemmel kell lennünk a törvény kapcsolt vállalkozások közötti ügyletekre vonatkozó előírásaira [18. §], így a szokásos piaci ár körültekintő meghatározására (bár az áfa alapjának meghatározásakor ezt elviekben már megtettük).

A Tao törvény minősített térítés nélküli átadásaihoz kapcsolódó adóalap-, illetve adókedvezményekről a 2013. júniusi számban írtunk, így erre most nem térünk ki.

A **kiva alanyánál** a pénzforgalmi eredményt növeli

- a térítés nélküli eszközátadás,
 - a térítés nélkül nyújtott szolgáltatás,
 - a tartozás térítés nélküli átvállalása.
- Amikor ezekkel kapcsolatosan történik ráfordítás-elszámolás, akkor ezeket mint nem a vállalkozás érdekében történő vagyonkivonást tekinti a kiva-alanyánál a jogalkotó. Bár ekkor közvetlenül nem történt pénzmozgás, azaz nem volt pénzforgalmi kiadás, **meg kell emelni az adó alapját, a pénzforgalmi eredményt.** (Amennyiben a leírt eszközzel kapcsolatban már a kiva-alanyiság időszakában történt a kiadás elszámolása, akkor együttesen tekintve a két eseményt nincs hatás az adó alapjára. [Kata tv. 20. § (7)]

Személyijövedelemadó-kötelezettséget kell megállapítani, ha a kata alatt adózó társaság vagy az egyéni cég, **immateriális jószágot vagy tárgyi eszközt ad ingyenesen vagy kedvezményesen magánszemély** részére, és ezen eszköz könyv szerinti értékével az osztalék utáni adót kiváltó adó alapját csökkentette. Ekkor a juttatás könyv szerinti értékének megfelelő jövedelem lesz a kifizető adókötelezettségének az alapja. A társaságnál az Szja törvény és az Art. vonatkozó rendelkezései szerint kell az szjárt megállapítani és megfizetni. [Kata tv. 26. § (4)]

Hasonlóan kell eljárni az **eva alanyának** is, ha olyan eszközt ad **ingyenesen magánszemély tulajdonába**, amely eszközt figyelembe vette az osztalékadót kiváltó adó alapjának csökkentésénél.

Az szja alapja mindkét esetben az eszköz könyv szerinti értékének 119%-a. Az eszköz könyv szerinti értéke azonos az osztalékadót kiváltó adónál csökkentő tételként figyelembe vett összeggel. Az adó 16%, melyet az átadás hónapjára kell megállapítani, és

a következő hónap 12. napjáig bevalani és befizetni.

Egyéb adók

Két vállalkozás közötti ingyenes ügylet esetén az szja-kérdéskör fel sem merülhet, hiszen ezen törvény előírásai csak akkor jönnek számításba, ha a fogadó fél magánszemély.

Az Illeték tv. 17. § (1) *n*) pontja szerint gazdálkodó szervezetek közötti ügyletekben mentes az ajándékozási illeték alól egyes ingó vagyontárgyaknak térítésmentes eszközátruházás keretében történő megszerzése, illetve a követelés ajándékozás – ideértve a követelés-elengedést és a tartozásátvállalást is – útján történő megszerzése.

Nem minősülnek illetékmentes ügyletnek a következő tárgyú vállalkozók közötti ingyenes átadások:

- ingatlan,
- az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jog,
- gépjármű, illetőleg pótkocsi tulajdonjoga, vagyoni értékű joga,
- közterületen álló, ingatlanak nem minősülő felépítmény tulajdonjoga, vagyoni értékű joga,
- az önálló orvosi tevékenység praxisjoga,
- belföldi ingatlanvagyonnal rendelkező társaságban fennálló vagyoni betét (részvény, üzletrész, szövetkezeti részesedés, átalakított befektetői részjegy).

Könyvelés

Az Sztv. 86. § (7) *a*) pontja határozza meg, hogy rendkívüli ráfordításként kell elszámolni a térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értékét, a térítés nélkül nyújtott szolgáltatások bekerülési értékét, a felszámított, az átvevő által meg nem térített áfával növelt összegben, valamint – a behajthatatlannak nem minősülő – elengedett követelés könyv szerinti értékét az eszközcsökkenéssel szemben.

Hogy az eszköz kivezetését ilyen módon elvégezhessük, az eszközök nyilvántartási értékének pontos meghatározásához az átadás napjáig el kell számolni az eszköz terv szerinti értékcsökkenési leírását, illetve ha szükséges, a terven felüli értékcsökkenést, az elszámolt értékvesztést vissza kell írni. Majd mindezeket átvezetni az eszköz számlára, hogy annak egyenlege már csak az eszköz nettó értékét mutassa.

A **nyújtott szolgáltatás bekerülési értékét** először meg kell határozni. A szolgáltatások bekerülési értékét a közvetlen önköltség adja meg, ami azonos szolgáltatás nyújtása során közvetlenül felmerült, a szolgáltatás-

sal szoros kapcsolatban álló költségekkel és a szolgáltatásra megfelelő mutatók segítségével elszámolható költségekkel. Az előállítási költségek nem tartalmazhatják az értékesítési és az előállítással közvetlen kapcsolatba nem hozható igazgatási és egyéb általános költségeket.

Amennyiben a vállalkozás rendelkezik önköltség-számítási szabályzattal, annak megfelelően a saját előállítású eszközök aktivált értékével szemben kell elszámolni a gazdasági eseményt. Egyéb esetben javasunk egy elszámolási számlát (technikai számlát) létrehozni, és egyedileg elvezetni a költségek közül a szolgáltatás nyújtásához szorosan kapcsolódó költségeket, majd a kivezetést innen elvégezni. (Hasonlóképpen a szolgáltatás igénybevevőjénél is technikai számlára lesz szükségünk az igénybe vett szolgáltatás értékének nyilvántartásba vételéhez!)

Az átvevőnél a Sztv. 86. § (4) c) és (3) j) pontja szerint rendkívüli bevételként kell könyvelni az ingyenesen átvett eszköz, illetve igénybe vett szolgáltatás piaci (vagy jogszabály szerint meghatározott) értékét.

Ha az így nyilvántartásba vett eszközt a vállalkozás több évig fogja tevékenységéhez használni, a törvény 45. § (1) c) szerint halasztott bevételként kell elszámolni a térítés nélkül átvett, rendkívüli bevétellel szemben elszámolt összeget, és azt az eszközzel kapcsolatban elszámolt költséggel arányosan, azok ellentételezésekként kell visszavezetni a bevételek közé. Amennyiben az a megbízható és valós összképet befolyásolja, lehetőség van a feloldást az ellentételezett költségek, ráfordításnak az elszámolási helye szerinti eredménykategóriában kimutatni, például az értékcsökkenéssel szemben az egyéb bevételek között. [Sztv. 86. § (5) és 45. § (2)]

Az átadónál az óvatosság elve miatt nem lehet az átadáshoz kapcsolódó rendkívüli ráfordítást elhatárolással több év eredménye terhére megosztani, kivéve a vállalkozó által megvalósított (megszerzett) és jogszabályi rendelkezés alapján az üzemeltetőnek térítés nélkül, véglegesen átadott olyan eszköz (beruházás) nyilvántartás szerinti értékét, amelyet a jövőbeni vállalkozási tevékenysége érdekében valósított (szerzett) meg. [Sztv. 86. § (9)]

Mind az térítés nélkül átadott eszközökről, mind az ingyenesen nyújtott szolgáltatásokról szükséges az Sztv. követelményeinek megfelelő bizonylatot kiállítani. Ennek alapja az, hogy az ingyenes esemény is gazdasági ese-

mény, ami megváltoztatja az eszközök összetételét. Az eseményt a könyvviteli nyilvántartásokban rögzíteni kell, és ez is csak a szabályszerűen kiállított bizonylat alapján történhet meg. [Sztv. 165. § (1) és (2)]

Mikor kell ezeket a tételeket a könyvekben rögzíteni? Erre nézve is ad iránymutatást az Sztv., amikor azt mondja, hogy az ún. egyéb gazdasági műveleteket azok megtörténte után kell elszámolni, a számviteli politikában meghatározott időpontig, de legalább negyedévente, legkésőbb a tárgynegyedévet követő hónap végéig. [Sztv. 165. § (3)]

A könyvelési tételek egy lehetséges módja

Térítés nélküli tárgyi eszköz-átadás az átadónál:

0. Eszköz nettó értékének meghatározása

T571 (terv szerinti écs)

K129–159 (eszköz) átadás napjáig
T128–158 (elszámolt terven felüli écs)

K12–15 (eszköz)

T129–159 (eszköz elszámolt értékcsökkenése)

K12–15 (eszköz) = nyilvántartás szerinti (nettó) érték

1. Áfa könyvelése (ha van áfa-kötelezettség) számla alapján

T31 (vevő)

K467 (fizetendő áfa)

K0 (áfa-alap +/-)

2. Követelés kivezetése, ha nem történt meg az áfa áterhelése

T88 (térítés nélkül átadott eszköz értéke)

K31 (vevő)

3. Kiterhelt áfa megtérülése

T38 (pénzeszközök)

K31 (vevő)

4. Eszköz kivezetése

T88 (térítés nélkül átadott eszköz értéke)

K12–15 (eszköz nyilvántartási – nettó – értéke)

5. Aktív időbeli elhatárolás, ha jogszabályon alapult az ügylet

T39 (halasztott ráfordítás)

K88 (térítés nélkül átadott eszköz értéke)

Térítés nélküli tárgyi eszköz-átadás az átvevőnél:

1. Eszköz nyilvántartásba vétele

T12–15 (eszköz)

K98 (térítés nélkül átvett eszközök piaci értéke)

2. Áfa könyvelése számla alapján

T44 (szállító)

K466 (előzetesen felszámított áfa)

K0 (áfa-alap +/-)

3. Passzív időbeli elhatárolás (mikro-gazdálkodónál, csak ha a bekerülési érték > 1 millió Ft)

T98 (térítés nélkül átvett eszközök piaci értéke)

K48 (halasztott bevételek)

4. Áfa megtérítése átadónak

T44 (szállító)

K38 (pénzeszköz)

Térítés nélküli szolgáltatásnyújtás a nyújtónál:

0. Szolgáltatás bekerülési értékének meghatározása

T36 (ingyenesen nyújtott szolgáltatás elszámolási számla)

K51–56 (költségnemek) egyedileg

1. Áfa könyvelése számla alapján

T31 (vevő)

K467 (fizetendő áfa)

K0 (áfa-alap +/-)

2. Követelés kivezetése, ha nem történt meg az áfa áterhelése

T88 (térítés nélkül átadott eszköz értéke)

K31 (vevő)

3. Kiterhelt áfa megtérülése

T38 (pénzeszközök)

K31 (vevő)

4. Szolgáltatás bekerülési értékének kivezetése

T88 (térítés nélkül nyújtott szolgáltatás bekerülési értéke)

K36 (ingyenesen nyújtott szolgáltatás elszámolási számla)

Térítés nélküli szolgáltatásnyújtás az igénybevevőnél:

1. Igénybe vett szolgáltatás elszámolása

1a) T52 (igénybe vett szolgáltatások)

K46 (térítés nélkül kapott szolgáltatás elszámolási számla)

1b) T46 (ingyenes szolgáltatás elszámolási számla)

K98 (térítés nélkül kapott szolgáltatások piaci értéke)

2. Áfa könyvelése számla alapján

T44 (szállító)

K466 (előzetesen felszámított áfa)

K0 (áfa-alap +/-)

3. Áfa megtérítése átadónak

T44 (szállító)

K38 (pénzeszköz)

KARÁCSONY IRÉN ROVATA

Az adómentes lakáscélú munkáltatói támogatás szabályai

A munkáltatók méltányolható lakásigény esetén szabályozott feltételek között köztehermentesen támogathatják munkavállalóik lakásszerzését, illetve a korábban lakáscélú felhasználásra felvett hitelek visszafizetését. A következőkben a hatályos rendelkezések szerinti tudnivalókat foglaljuk össze.

Lakáscélú munkáltatói támogatás

Az Sza tv. 1. számú mellékletének 2.7. és 9.3.1. alpontja szerint a munkáltató a munkavállalója részére hitelintézet vagy a kincstár útján a következő célokra (lakáscélú felhasználás) nyújthat adómentes támogatást:

- a belföldön fekvő lakás tulajdonjogának és a lakáshoz kapcsolódó földhasználati jognak adásvétel vagy más visszerthes szerződés keretében történő megszerzése,
- a lakás zártvégű lízingbe vétele,
- a belföldön fekvő lakás építése, építtetése,
- a belföldön fekvő lakás alapterületének legalább egy lakószobával történő bővítése,
- a lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) kormányrendelet szerinti meghatározott korszerűsítés.

Ide sorolandók azok az esetek is, amikor a munkáltató a munkavállalójának az előzőekben felsorolt lakáscélú felhasználásra

- hitelintézettől, pénzügyi vállalkozástól vagy korábbi munkáltatótól felvett hitel visszafizetéséhez, törlesztéséhez, illetve a hitelhez kapcsolódó más kötelezettségek (pl. kamat, késedelmi pótlék, végrehajtási díj, jelzálogjog-törlesztési díj, előtörlesztési díj és olyan biztosítási díj, amelynek biztosítói teljesítése kizárólag a hitel törlesztését szolgálja) teljesítéséhez ad támogatást, illetve,
- korábban nyújtott kölcsön elengedése mellett dönt.

Minden esetben az adómentesség feltétele, hogy a lakás megfelel a méltányolható lakásigény fogalmának.

Lakáskorszerűsítés

A lakáskorszerűsítés fogalmát a vonatkozó kormányrendelet a következők szerint határozza meg:

- a lakás komfortfokozatának növelése céljából víz-, csatorna-, elektromos-, gázközmű bevezetése, illetve belső hálózatának kiépítése,
- fürdőszoba létesítése olyan lakásban, ahol még ilyen helyiség nincs,
- központosított fűtés kialakítása vagy cseréje, beleértve a megújítható energiaforrások (pl. napenergia) alkalmazását is,
- az épület szigetelése, beleértve a hő-, hang-, illetve vízszigetelési munkálatokat,
- a külső nyílászárók energiatakarékos cseréje, tető cseréje, felújítása, szigetelése.

A korszerűsítés része az ehhez közvetlenül kapcsolódó helyreállítási munka, a korszerűsítés közvetlen költségeinek 20%-áig. E munkákhoz csak az építési termékek műszaki követelményeinek, megfelelőség igazolásának, valamint forgalomba hozatalának és felhasználásának részletes szabályairól szóló rendelet szerinti megfelelőségi igazolással rendelkező termékeket lehet felhasználni.

Lakáscélú felhasználásra felvett hitel törlesztésére adott támogatás

Lakáscélú felhasználásra felvett hitel törlesztésére adott támogatás a hitel adósának, adóstársának adható, a következő hitelek esetén:

- a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény szerinti lakáscélú hitel- vagy kölcsön-szerződés, függetlenül a szerződéskötés időpontjától (ide nem értve a felújításra felvett hitelt, kölcsönt),
- az olyan hitel- vagy kölcsön-szerződés, amelyet lakást terhelő jelzálogjog nem biztosít, de amelyet a hitelszerződésből vagy a hitel-igénylésből megállapítható módon lakáscélú felhasználás céljából kötöttek, vagy
- az olyan hitel- vagy kölcsön-szerződés, amelyet a hitelszerződésből

megállapítható módon az előzőekben említett kölcsön- vagy hitelszerződés visszafizetése, törlesztése céljából kötöttek, ideértve a gyűjtőszámlahitel-szerződést is.

A méltányolható lakásigény

A lakás akkor felel meg a méltányolható lakásigénynek, ha annak szobaszáma nem haladja meg a lakáscélú állami támogatásokról szóló kormányrendeletben meghatározott mértéket. (2014. február 25-e előtt a méltányolható lakásigény meghatározásánál az építési költséget is figyelembe kellett venni, a hatályos rendelkezések szerint csak az együttműködő családtagok alapján meghatározott szobaszámot. A változás a korábbi támogatásokat visszamenőlegesen nem érinti, de a módosult rendelkezés – ha az a magán-személy számára kedvezőbb – 2014. január 1-jétől alkalmazható.)

A lakásigény mértéke az együttműködő (-lakó) családtagok számától függően a következő:

- 1–2 személy esetében: legalább 1 és legfeljebb 3 lakószoba,
- 3 személy esetében: legalább 1,5 és legfeljebb 3,5 lakószoba,
- 4 személy esetében: legalább 2 és legfeljebb 4 lakószoba.

Minden további személy esetében fél lakószobával nő a lakásigény mértéke. 3 vagy több gyermeket nevelő család esetében minden további személynél a lakásigény mértékének alsó határa fél lakószobával, de legfeljebb 3 lakószobáig nő, felső határa 1 lakószobával nő. 2 fél lakószobát 1 lakószobaként kell figyelembe venni.

Az előzőek alkalmazásánál, a padlóburkolat jellegétől függetlenül azt kell figyelembe venni, hogy

- a felszoba hasznos alapterülete a 6 négyzetmétert meghaladja, de nem haladja meg a 12 négyzetmétert,
- a lakószoba hasznos alapterülete meghaladja a 12 négyzetmétert, de – a meglévő, kialakult állapotot kivéve – legfeljebb 30 négyzetméter, amennyiben ennél nagyobb, úgy 2 szobaként kell számításba venni, és amennyiben a nappali szoba, az étkező és a konyha osztatlan közös térben van, és hasznos alapterületük együttesen meghaladja a 60 négyzetmétert, úgy egy lakás esetén egyszer, 2 szobaként kell figyelembe venni,
- a lakószoba legalább egy 2 méter széles – ajtó és ablak nélküli – falfelülettel rendelkezik.

Az együttlakó fiatal gyermektelen házaspár (amennyiben a házastársak egyike sem töltötte be a 40. életévét) esetében a méltányolható lakásigény

felső határának meghatározásánál legfeljebb 2 születendő gyermeket, egy-egyermekes fiatal házaspárok esetében további 1 születendő gyermeket is számításba kell venni.

Együttköltöző családtagként a házastársat, az élettársat és a kiskorú (18 év alatti) gyermeket kell figyelembe venni. Együttköltöző családtagként vehető figyelembe továbbá az a 25. életévét még el nem érő személy (gyermek), aki oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, valamint az a nagykorú, de megváltozott munkaképességű személy, akinek ez az állapota legalább egy éve tart, vagy egy év alatt előreláthatóan nem szűnik meg. A méltányolható lakásigény meghatározásánál gyermeknek tekintendők a vérszerinti, az örökbe fogadott, a gyámolt és a nevelt gyermekek is. Együttköltöző családtagnak kell tekinteni az építető (vásárló) vagy házastársa szüleit (ideértve a mostoha és nevelőszülőket is), nagyszüleit, testvéreit is.

Az adómentes támogatás korlátja

Az adómentesség adóévenként olyan összegre érvényesíthető, amely

- a folyósítás évét megelőző 4 évben ilyenként folyósított összegekkel együtt (több munkáltató esetén is) nem haladja meg az 5 millió forintot,
- összességében nem haladja meg a lakás vételárának, a teljes építési költségének vagy a korszerűsítés költségének 30%-át.

A támogatás ötéves összeszámításánál a 2010-től folyósított támogatásokat kell figyelembe venni, a korábban folyósított támogatásokat nem. A támogatás összege és a vételár, a teljes építési költség, valamint a korszerűsítésre fordított költség arányára vonatkozó feltételnek való megfelelést

- lakás tulajdonjogának és a lakáshoz kapcsolódó földhasználati jogának a megszerzése, továbbá az ilyen célból lakáscélú felhasználásra felvett hitel esetén a tulajdonjog, a földhasználati jog megszerzésére vonatkozó érvényes szerződés, vagy
- lakás építése, építtetése, lakás alapterületének növelése, korszerűsítése, továbbá az ilyen célból lakáscélú felhasználásra felvett hitel esetén a támogatás összegének felhasználását igazoló okiratok vagy az építés, építtetés, alapterület-növelés, korszerűsítés költségeit tartalmazó költségvetés alapján kell vizsgálni.

A hitelintézettől, a pénzügyi vállalkozástól vagy a korábbi munkáltatótól

lakáscélú felhasználásra felvett hitel visszafizetéséhez, törlesztéséhez, a hitelhez kapcsolódó és azzal összefüggésben nyilvántartott más kötelezettségek megfizetéséhez nyújtott támogatás esetén a vételár, a teljes építési költség, a korszerűsítésre fordított költség és a támogatás arányára vonatkozó feltételnek való megfelelés igazolására a hitelintézettel, korábbi munkáltatóval fennálló hitelszerződés is elfogadható, ha az tartalmazza a lakáscélú felhasználás költségére vonatkozó adatot.

A támogatásban részesíthetők köre

A támogatást munkáltató (cég, szervezet, egyéni vállalkozó) a vele munkaviszonyban álló magánszemélynek adhatja, annak méltányolható lakásigénye esetén, függetlenül attól, hogy az alkalmazott foglalkoztatására teljes munkaidőben vagy részmunkaidőben, esetleg távmunkában kerül sor. A társas vállalkozások tagjai csak akkor kaphatnak adómentes munkáltatói támogatást, ha céggel munkaviszonyban állnak, a személyes közreműködés alapján tehát a támogatás nem adható.

Lényeges feltétel, hogy a munkavállaló bármilyen arányban tulajdonosa vagy hasznélvezője legyen annak a lakásnak, amellyel összefüggésben támogatásban részesül, ideértve azt is, ha tulajdonjogot, hasznélvezetet a támogatás felhasználásával szerzi meg.

A támogatást nem kötelező minden munkavállaló számára juttatni, de mindenképpen célszerű belső szabályzatban rögzíteni, milyen feltételek mellett biztosítja azt a cég a munkavállalók számára, illetve nincs akadálya annak sem, hogy a munkáltató az ún. cafeteria keretben kínálja azt fel a dolgozóknak.

Az adómentesség feltételeinek fennállása szempontjából nem kell vizsgálni azt a körülményt, hogy ugyanazon lakáshoz kapcsolódóan a munkavállalón kívül más személy részesül-e vagy részesült-e adómentes munkáltatói támogatásban. Ez adott esetben azt is jelentheti, hogy több tulajdonos adóstárs esetén akár a fennálló hitel jelentős része kiváltható munkáltatói lakáscélú támogatással, akár akkor is, ha az adóstársak egy munkahelyen dolgoznak. Lehetséges például, hogy a házastársak által közösen felvett hitel adóstársaként mindkét fél jogosult a törlesztéshez adómentes munkáltatói támogatásra, ha a lakás az ingatlanügyi hatóságnál osztatlan közös tulajdonként szerepel, vagy ilyenként kerül bejegyzésre, vagy bizonyítható,

hogy a feleknek a lakásra vonatkozó közös tulajdonjoga a házassági vagyonközösség létrejöttével keletkezett.

Munkáltatói feladatok

A támogatás adómentessége feltételeinek fennállását a munkáltatónak kell vizsgálnia. Főszabály szerint a feltételek meglétét elégséges a folyósítást követően vizsgálni, de a munkáltató dönthet úgy is, hogy a támogatásra való jogosultság megállapításához a vonatkozó dokumentumokat a támogatás folyósítását megelőzően kéri be. Lehetőség van arra is, hogy szerződéses megállapodás alapján a munkáltató helyett a bank vagy a kincstár vizsgálja meg és igazolja a munkáltató részére a támogatásra való jogosultságot. A munkáltató saját nyilvántartásában szereplő, illetve az előzetesen már igazolt tényeket, körülményeket ismételtelen akkor sem kell igazolni, ha a támogatást több adóévben vagy az adóéven belül több részletben nyújtják.

A támogatás folyósításához nem szükséges külön számlát nyitni, munkáltató utalhatja a támogatást a munkavállaló által megjelölt, bármely banknál vagy a kincstárnál vezetett fizetési vagy hitelszámlájára vagy a törlesztendő hitelt nyújtó hitelintézet törlesztéshez használt központi elszámoló számlájára. A munkavállalónak nyilatkoznia kell a megjelölt számla számáról, és – az adóhatóság részére történő adatszolgáltatás teljesítésének céljából – arról, hogy hozzájárul az ügylettel összefüggő adatok átadásához hitelintézet részére.

A lakáscélú munkáltatói támogatás akkor tekinthető adómentesnek, ha a munkáltató

- a támogatás folyósításának évét követő év május 31-éig,
- lakás építéséhez, építtetéséhez, alapterületének növeléséhez és korszerűsítéséhez adott támogatás esetén a folyósítás évét követő második év május 31-éig

rendelkezik az adómentes munkáltatói lakáscélú támogatás folyósításának szabályairól szóló 15/2014. (IV. 3.) NGM rendeletben meghatározott igazolásokkal.

Ha a munkáltató nem rendelkezik a megfelelő igazolásokkal, a lakáscélú munkáltatói támogatás 20%-kal növelt összegben a támogatásban részesült magánszemély munkaviszonyból származó jövedelmének minősül. E jövedelem megszerzésének időpontja a támogatás folyósításának évét követő év május hónapja, lakás építéséhez, építtetéséhez, alapterületének növeléséhez,

séhez és korszerűsítéséhez adott támogatás esetén a folyósítás évét követő második év május hónapja. Mindez azt jelenti, hogy a munkáltatónak a támogatás 1,2-szerese után 27% szociális hozzájárulási adót, 1,5% szakképzési hozzájárulást kell fizetnie, továbbá ezen összeg alapján meg kell állapítania a 16% személyi jövedelemadót, valamint az egyéni járulékokat. A magánszemélyt terhelő személyi jövedelemadót a részére történő következő havi kifizetésekből kell – meghatározott korlátok mellett – levonni, az egyéni járulékokat azonban a munkáltatónak be kell fizetnie, s a magánszeméllyel szembeni követelésként kell nyilvántartania.

Az adómentesség feltételeinek igazolása

A munkavállaló – függetlenül a munkaviszonyának esetleges megszűnésétől – lakásvásárlás vagy lakáscélú hitel visszafizetése, törlesztése esetén a támogatás folyósítása évét követő év április 15-éig, lakás építése, bővítése, korszerűsítése esetén a folyósítás évét követő második év április 15-éig köteles a munkáltatónak, illetve a banknak átadni a következő okiratokat, bizonylatokat:

- lakásvásárlás esetén az adásvételi szerződést és a tulajdonjog bejegyzését igazoló okiratot (vagy a tulajdoni lapot), valamint a vételárnak a támogatás folyósítását megelőző 6 hónapon belül és a folyósítás évét követő év március 31. napja közötti időszakban történő kifizetését igazoló okiratot;
- lakás építése, bővítése, korszerűsítése esetén az építési engedélyt, a támogatás folyósítását megelőző 6 hónapon belül és a folyósítás évét követő év utolsó napjáig kiállított, a munkavállaló vagy közeli hozzátartozója nevére kiállított számlákat;
- a munkavállaló által adósként, adóstársként hitelintézettől vagy korábbi munkáltatótól lakáscélú felhasználásra felvett hitel visszafizetéséhez, törlesztéséhez, a hitelhez kapcsolódó más kötelezettségek megfizetéséhez nyújtott támogatás esetén a hitelintézettel, korábbi munkáltatóval fennálló hitelszerződést, továbbá a támogatás folyósításának évére vonatkozóan a hiteltörlesztést igazoló okiratot, számlakivonatot (kivéve, ha a hitelintézettől lakáscélú felhasználásra felvett hitel visszafizetéséhez, törlesztéséhez, a hitelhez kapcsolódó más kötelezettségek megfizetéséhez nyújtott támogatást a magán-

személy önálló – giro-képes – hitelszámlájára vagy a hitelt nyújtó hitelintézet törlesztéshez használt központi elszámoló számlájára utalják).

Az együttlakó gyermektelen vagy egygyermekes házaspár esetében a méltányolható lakásigény meghatározásánál figyelembe veendő születendő gyermeket vagy gyermekeket a kormányrendelet szerinti megelőlegező kölcsön igénybevételére vonatkozó szerződés alapján a megelőlegező kölcsönt nyújtó hitelintézet által kiállított okirat igazolja.

A korábbi munkáltatótól a folyósítás évében és az azt megelőző 4 évben kapott támogatás összegét a munkaviszony megszűnéskor kiadott bizonylat vagy – ha az igazolás erre vonatkozó adatot nem tartalmaz – a magánszemély nyilatkozata igazolja. (Az eredeti okiratok, bizonylatok helyett elfogadható azok másolata is.)

Ezeket az okiratokat, bizonylatokat a munkáltató saját döntése alapján az előzőek szerint meghatározott év május 31-éig is elfogadhatja, ha ez az Szja tv. 1. számú melléklet 9. pont 9.3.2. alpontjában meghatározott adókötelezettség teljesítését nem akadályozza.

Nem vehető figyelembe a további támogatás felhasználásának igazolására az olyan összeg, amelyet a munkáltató bármely korábban folyósított támogatás felhasználásának igazolása során már figyelembe vett.

A méltányolható lakásigénynek való megfelelés vizsgálata során a lakás szobaszámát az egyes szobák alapterületének nagyságát is tartalmazó nyilatkozat alapján tehát az említett kormányrendelet szerint kell meghatározni, az együttköltöző vagy együtt lakó családtagok számát pedig a lakásban lakóhelyként vagy tartózkodási helyként lakó családtagok lakcímkártyáinak másolata vagy a családtag korábbi, a méltányolható lakásigény feltételének való megfelelés vizsgálatának időpontjára vonatkozó lakcímét igazoló, a lakcímnnyilvántartást vezető hatóság által kiállított igazolás igazolja.

A méltányolható lakásigény feltételének való megfelelés a támogatás folyósítása évének bármely napjára vonatkozóan vizsgálható, illetve ha a méltányolható lakásigény megállapítása bármely korábbi időpontban, az akkor hatályos rendelkezések alapján már megtörtént, akkor a korábbi vizsgálatról készült okirat másolatával is igazolható.

Amennyiben a lakáscélú hitel felhasználásával megszerzett (épített,

épített) lakás a támogatás folyósításakor már nincs a munkavállaló tulajdonában (haszonélvezetében), akkor a méltányolható lakásigénynek való megfelelés igazolására a hitel folyósítója által kiállított, a méltányolható lakásigény korábbi vizsgálatáról készült okirat másolata, ennek hiányában a munkavállaló által a méltányolható lakásigénynek való megfelelésről tett nyilatkozata és a megfelelést – a hitel folyósítását követő bármely, a tulajdonjog (haszonélvezeti jog) fennállásának időszakára eső időpontra vonatkozóan – igazoló okirat, bizonylat is elfogadható.

Ha a munkáltató olyan kedvezményes kamatozású lakáscélú kölcsönt enged el, amelyre nézve annak nyújtásakor vizsgálni kellett a méltányolható lakásigény mértékét, akkor a kölcsön elengedésekor ezt a feltételt nem kell ismételt vizsgálni.

A lakáscélú munkáltatói támogatások elszámolása

A lakáscélú támogatás adómentességének feltétele, hogy azt a munkáltató a munkavállalónak nyújtja, így a munkáltatónak az általa nyújtott támogatást a Számviteli törvény előírása szerint a személyi jellegű ráfordítások között, személyi jellegű egyéb kifizetésekként kell elszámolni. Így kell eljárni abban az esetben is, ha a munkáltató lakáscélú támogatás a korábban nyújtott lakáscélú hitel elengedés formájában valósul meg. [36/2014. számviteli kérdés]

A Tao tv. 3. számú mellékletének B) fejezete 3. pontja szerint elismert költség az adózó által a vele munkaviszonyban álló magánszemély, valamint közeli hozzátartozója részére személyi jellegű egyéb kifizetésekként elszámolt összeg.

A Szja tv. 11. számú mellékletének IV. fejezet 13. pontja szerint az egyéni vállalkozó által adott vissza nem térítendő munkáltatói támogatás nem számolható el vállalkozói költségként, viszont a 2014. július 15-étől módosult szabály szerint az alkalmazottjának nyújtott lakáscélú munkáltatói támogatás elismert költség az egyéni vállalkozónál is.

Karácsony Irén
(TMC First Tanácsadó Kft.)

DR. SALLAI CSILLA ROVATA

Változás két gazdasági társasági formában

Gyakran merül fel a kérdés cégalapítás előtt, hogy milyen gazdasági társasági formát is célszerű választani. Fontos a társasági formák, illetve a hozzájuk tartozó szabályok áttekintése, mert az új Ptk. életbelépésével megszűnt a közkereseti társaság és a betéti társaság eddigi jogi személyiség nélkülsége; az új Ptk. ebből a szempontból egységesen kezeli a jogi személyeket.

A kérdés gyakoriságát az is növeli, hogy míg az új Ptk. életbelépése előtt egy korlátozott felelősségű társaságot meg lehetett alapítani 500 ezer forint jegyzett tőkével, addig 2014. március 15-ét követően már – ismét – minimum 3 millió forint törzstőke kell az új kft. létrehozásához. Az igaz, hogy a tagoknak a társasági szerződésben van lehetőségük arra, hogy a jegyzett tőke befizetésére vagy az apport rendelkezésre bocsátására hosszabb időt állapítsanak meg, de a tényleges befizetésig, illetve az apport biztosításáig a tagok fokozott felelősséggel tartoznak, és korlátozott osztalék-kivételi lehetőségük van.

A gazdasági forma optimális megválasztásához mindenképpen ismerni kell az egyes gazdasági társasági formák „előnyeit” és „hátrányait”. A választásnál azt is mérlegelni kell, hogy a tervezett társaság milyen tevékenységet fog végezni, s annak

- milyen a tőkeellátottság igénye,
- milyen speciális felelősségi kérdések merülhetnek fel a társaság tevékenységével kapcsolatosan, illetve
- az adott gazdasági társasági forma választásához tartozik-e valamilyen adózási vagy számviteli előny.

Közkereseti társaság

Alapítás

Közkereseti társaság (kkt.) létesítésére irányuló társasági szerződés megkötésével a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság **gazdasági tevékenységének céljára** a társaság részére **vagyoni hozzájárulást teljesítenek**, és a **társaságnak a társasági vagyoni által nem fedezett kötelezettségeiért korlátlanul és egyetemlegesen helytállnak**.

Kkt. alapításával két körben találkozhatunk:

- családi vállalkozásoknál, illetve
- olyan vállalatcsoportnál, ahol a tag helyállása is fontos vagy lehetséges lehet.

Családi vállalkozások esetén a társasági szerződés módosítása szükséges ahhoz, hogy a tag házastársa házastársi vagyontársaság vagy házastársi közös vagyoni megosztása jogcímén a társaság tagjává váljon. A társasági szerződést és a módosítását is valamennyi tagnak alá kell írnia.

Helytállási kötelezettség

A jogalkotó külön kiemeli az egyetemleges helytállást, azaz minden tag köteles a helytállásban részt venni. A helytállás nem csak a betett törzsbetét erejéig tart, hanem a folyamatos gazdasági működés során felhalmozott vagyoni értékre is vonatkozik. Tehát amíg van a társaságnak vagyona, addig köteles a hitelezőket kiegyenlíteni, utána pedig a tagok kötelesek azt biztosítani. Vagyoni alatt a Kkt. teljes eszközállományát értjük, míg hitelezők alatt azt a kört, akivel szemben a Kkt.-nek kötelezettsége áll fenn.

Ez a helytállás azonban nem azt jelenti, hogy a Kkt. tulajdonosai folyamatosan kötelesek az elégséges vagyoni gondoskodni, hanem a helytállási kötelezettségük alapján a társaság tagjaival szemben perben állásuk esetén hozható marasztaló ítélet és vezethető végrehajtás.

A hitelezők védelmét erősíti, hogy a Kkt. tagjai a társasággal együtt is perelhetők. A bíróság a tagokkal szemben hozott marasztaló ítélet végrehajtását akkor rendelheti el, ha a társasággal szemben a követelés végrehajtása eredménytelen volt.

A Kkt. tulajdonosi változtatása ellen hat, hogy a társaságba belépő tag a belépése előtt keletkezett társasági kötelezettségeiért a többi taggal azonos módon köteles helytállni. A tagok ezzel ellentétben megállapodása harmadik személyekkel szemben nem hatályos.

A helytállási kötelezettség azonban csak egyirányú, mert fordítva, azaz a Kkt. tagjának hitelezője a társaság vagyoni értékeiből nem elégítheti ki a követelését. A hitelező követelésének fedezetül az a vagyoni hányad szolgál, amely

a tagot a tagsági jogviszonya megszűnése esetére megilleti. Ha a hitelező e vagyoni hányadra végrehajtást vezet, a tagot megillető felmondás jogát gyakorolhatja, és ennek eredményeként a tagnak kiadandó vagyoni hányadból elégítheti ki a követelését.

A tagok gyűlése

A közkereseti társaság legfőbb szerve a tagok gyűlése. (Nem pedig a taggyűlés!) A tagok gyűlése bármely kérdés eldöntését a saját hatáskörébe vonhatja legalább háromnegyedes szótöbbséggel meghozott határozattal.

Jelentősen leegyszerűsítheti a Kkt.-k működését, hogy a tagok gyűlése hatáskörébe tartozó kérdésekben a tagok ülés tartása nélkül is határozhatnak.

A határozathozatal legfőbb szabályai a következők:

- A határozathozatal során valamennyi tagnak azonos mértékű szavazata van – tehát nem a tőkerészek arányában történik a szavazatok értékelése. Semmis a társasági szerződés olyan rendelkezése, amely a tagot szavazati jogától megfosztja.
- A tagok gyűlése a leadható összes szavazatszámhoz viszonyított szótöbbséggel hozza meg a határozatot. A társasági szerződés ettől eltérő rendelkezése semmis.
- Legalább háromnegyedes szótöbbséggel meghozott határozat kell a vezető tisztviselők visszahívásához.
- Valamennyi tag szavazatával egyhangúlag meghozott határozat kell – a társasági szerződés módosításához, valamint – a társaság átalakulásának, egyesülésének, szétválásának elhatározásához, – a jogutód nélküli megszűnés elhatározásához.

Ügyvezetés, képviselő

A közkereseti társaságnál az ügyvezetési feladatokat a tagok közül kijelölt személy vagy megválasztott személy látja el. Az ügyvezetők száma nincs korlátozva, lehet egy vagy több ügyvezető is egy Kkt.-ben.

Ügyvezető csak a társaság tagja lehet. Az új Ptk. külön kiemeli, hogy semmis a társasági szerződésnek az a rendelkezése, amely szerint az ügyvezető olyan személy, aki nem tagja a társaságnak, illetve már akkor is semmisnek kell tekinteni a társasági szerződés ilyen rendelkezését, ha csak lehetővé teszi olyan személy ügyvezetővé választását, aki nem tagja a Kkt.-nek.

Amennyiben a tagok nem jelölnek ki, vagy nem választanak meg ügyvezetőt, a Kkt. valamennyi tagja ügyvezető, és az ügyvezetők mindegyike önállóan járhat el.

A közkereseti társaságoknál célszerű a tulajdonos-ügyvezetők között a munkamegosztást és a határcöröket, s a hozzájuk tartozó felelősségi kérdéseket – a későbbi viták elkerülése érdekében – alaposan átgondolva meghatározni.

Már jogalkotó is előre gondolt a többes ügyvezetés adta vitás helyzetekre, ezért a szabályozásba belefoglalták az esetleges viták kezelésének módját is:

- Az ügyvezető a másik ügyvezető tervezett vagy már megtett intézkedése ellen tiltakozhat. Ebben az esetben a tagok gyűlése jogosult az intézkedés felülbírlására. A tervezett intézkedés – a halaszthatatlan intézkedés kivételével – mindaddig nem tehető meg, amíg arról a tagok gyűlése nem határoz.
- Többes ügyvezetésnél az ügyvezetők közötti nézeteltérés esetén bármelyik ügyvezető jogosult az adott kérdésben a tagok gyűlésének a döntését kérni. A halaszthatatlan intézkedéseket az ügyvezetők önállóan is megtehetik. Az ilyen intézkedésről a többi ügyvezetőt késedelem nélkül tájékoztatni kell.

Megszűnés

A gazdasági társaságok közül talán a közkereseti társasági forma biztosítja, illetve követeli meg leginkább a tulajdonosi szerkezetben a stabilitást. A gazdasági társaságok közös szabályai foglaltakon és a tagok közös megegyezésén kívül akkor is megszűnik a Kkt.-ben valamely tag jogviszonya, ha

- a tag felmond;
- a tag a társasági részesedését átruházza;
- a tag meghal, vagy jogi személy tag esetén megszűnik; vagy
- a taggal szembeni kizáró vagy öszeférhetetlenségi ok bekövetkezéssel.

A tag a tagsági jogviszonyát 3 hónapos felmondási idővel írásban felmondhatja. Határozatlan időre létesített társaság esetén e jog kizárása vagy korlátozása semmis.

A tag a társaságban fennálló tagsági jogviszonyát írásban, az ok megjelölésével felmondhatja, ha a társaság másik tagja

- a társasági szerződést súlyosan megszegi, vagy
- olyan magatartást tanúsít, amely a vele való további együttműködést

vagy a társaság céljainak elérését nagymértékben veszélyezteti.

A tag a tagsági jogviszonyon alapuló jogokból és kötelezettségekből álló társasági részesedését vagy annak egy hányadát a társaság más tagjára vagy harmadik személyre átruházhatja. Az üzletrész átruházását (eladás, ajándékozás) szerződésbe kell foglalni, de ez a szerződés csak akkor válik hatályossá, ha a társaság a társasági szerződését is az átruházásnak megfelelően módosítja. Ezzel biztosítható a Kkt.-ben az alapítási cél érvényesülése, illetve a folyamatos működés.

Amennyiben valamely tag tagsági jogviszony megszűnik, a társaság köteles a kilépő taggal, illetve örökösével vagy jogutódjával elszámolni. Akkor nincs elszámolás, ha az üzletrész új tulajdonosa (akire átruházták az üzletrészt vagy az örökös, jogutód) saját maga is tagként lép be a közkereseti társaságba.

Az elszámolás az általános szabályok alapján történik: meg kell állapítani, milyen forgalmi értéket képviselt a társaság vagyona a tagsági jogviszony megszűnésekor. A vagyomból ki kell adni a tag vagyoni hozzájárulásával arányos részt. A jogalkotó azonban meghatározza, hogy pénzben kell kifizetni a volt tagnak vagy örökösének, illetve jogutódjának a tagsági viszony megszűnésétől járó részt. Az elszámolást és a kifizetést 3 hónapon belül kell megtenni. Semmis a társasági szerződés olyan rendelkezése, amely az elszámolási kötelezettséget kizárja, korlátozza, vagy a tagra nézve kedvezőtlenül állapítja meg.

Mivel a közkereseti társaságban minden tag komoly egyéni felelősséggel tartozik a társaság tartozásaiért, elvárható, hogy a tagsági viszony megszűnése után se lehessen ettől megválni. Ez a piaci elvárás megegyezik a törvényalkotói szándékkal is. A közkereseti társaság volt tagja – ideértve a megszűnt tagnak a társaságba be nem lépett jogutódját is – a **tagsági jogviszony megszűnésétől számított 5 évig** úgy köteles helytállni a tagsági jogviszony megszűnése előtt keletkezett társasági tartozásokért, mint amikor tagja volt a társaságnak. A volt tagok 5 éves helytállási kötelezettsége akkor is fennáll, amikor a közkereseti társaság időközben megszűnt.

Igen szigorú az a szabály is, miszerint a meghalt tag társaságba be nem lépett örököse a tag halálától számított szintén 5 éves határidőn belül ún. **hagyatéki tartozásokért való felelősség** szabályai szerint köteles helytállni a tag halála előtt keletkezett társasági tartozásokért.

A Kkt. jogutód nélkül megszűnik abban az esetben is, ha tagjainak száma egy főre csökken, és az ettől számított 6 hónapon belül a társaság nem jelenti be a bíróságnál újabb tag társaságba való belépését. Tehát egyszemélyes közkereseti társaság csak maximum fél évig egzisztálhat. Ebben az esetben az egy tag fog a taggyűlés hatáskörébe tartozó kérdésekben dönteni, illetve természetes személy tag esetén ő látja el az ügyvezetést. Ha az az egy tag nem természetes személy, a társaság részére a bíróság felügyelőbiztost rendel ki.

A Kkt. működésének és felelősségének igen speciális és szigorú szabályai miatt van lehetőség viszonylag könnyen betéti társasággá átalakulni. A közkereseti társaság betéti társasággá és a betéti társaság közkereseti társasággá a gazdasági társaságok átalakulására vonatkozó szabályok alkalmazása nélkül, csupán a társasági szerződés módosításával átalakulhat.

A betéti társasággá való átalakulás nem mentesít azonban a Kkt.-időszak alatti és a tagsági viszony utáni felelősség alól. Az a tag, amely a Bt.-ben kültag lesz, az átalakulástól számított 5 éves határidőn belül korlátlanul köteles helytállni a társaság átalakulás előtt keletkezett tartozásaiért. Azokkal a tagokkal, amelyek nem kívánnak részt venni az átalakulással létrejövő társaságban úgy kell eljárni, mintha a tagsági viszony szűnt volna meg.

Betéti társaság

A betéti társaság (bt.) létesítésére irányuló társasági szerződés megkötésével a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság **gazdasági tevékenységének céljára** a társaság részére **vagyoni hozzájárulást teljesítenek**, továbbá

- legalább az egyik tag (a belttag) vállalja, hogy a **társaságnak a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért** a többi belttaggal egyetemlegesen **köteles helytállni**, míg
- legalább egy másik tag (a kültag) a társasági kötelezettségekért **nem tartozik helytállási kötelezettséggel**.

Ha a társaság belttagja kültaggá válik, a kültaggá válástól számított 5 éves határidőn belül a beltagra vonatkozó rendelkezések szerint áll helyt a módosítást megelőzően keletkezett társasági tartozásokért.

A betéti társaságra alapvetően a közkereseti társaságra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ez alól azonban van néhány kivétel.

A helytállási kötelezettség mellett a másik jelentős különbség, hogy a Bt. kültagja nem lehet a társaság vezető tisztségviselője.

A jogi személy jogutód nélküli megszűnésének általános esetein túl a betéti társaság jogutód nélkül megszűnik abban az esetben is, ha valamennyi beltág vagy valamennyi kültag tagsági jogviszonya megszűnik, és az ettől számított 6 hónapos jogvesztő határidőn belül a társaság nem jelenti be a cégbíróságnak, hogy a társasági szerződés megfelelő módosításával helyreállította a betéti társaságként való működés feltételeit, vagy azt, hogy a betéti társaságot közkereseti társasággá alakította át.

A beltágok vagy kültagok hiánya vagy a társasági tagok számának egy főre csökkenése következtében a társaságnak nem maradt vezető tisztségviselője, a társasági szerződést mindenképpen módosítani kell. Mivel azonban vezető tisztségviselő nélkül nem működhet egyetlen jogi személy sem, ezért a jogutód nélküli megszűnésig vagy a felszámoló kirendeléséig az a tag minősül vezető tisztségviselőnek, aki megfelel a vezető tisztségviselőkre vonatkozó törvényi előírásoknak. Ebben az esetben az a furcsa

helyzet is előállhat, hogy a Bt. vezető tisztségviselője kültag is lehet. Ha a társaságnak nem maradt ilyen tagja, a társaság részére a nyilvántartó bíróság felügyelő-biztost rendel ki.

A fentiekben azokat a szabályokat néztük át, amelyek a közkereseti társaságra és a betéti társaságra vonatkozóan az új Ptk. előír. Tudjuk azonban, hogy a szerződéses szabadság elve alapján a gazdasági társaság tulajdonosai eltérhetnek az új Ptk. egyes szabályaitól. Az eltérés azokban a kérdésekben nem megengedett, amelyeket az alaptörvény konkrétan tilt, illetve amelyek ütköznek a jogi személy létrehozásának szabadságával:

„3:3§ (3) A jogi személy tagjai, illetve alapítói nem térhetnek el az e törvényben foglaltaktól, ha

a) az eltérést e törvény tiltja; vagy
b) az eltérés a jogi személy hitelezőinek, munkavállalóinak vagy a tagok kisebbségének jogait nyilvánvalóan sérti, vagy a jogi személyek törvényes működése feletti felügyelet érvényesülését akadályozza.”

S hogy egyértelműen, illetve átfogóan – az új Ptk. által szabályozott kérdések egészére vonatkozóan – lásuk a jogi személyek tartozásaiért való helytállási kötelezettséget, nézzük

még meg az általános szabályt. Alap esetben a jogi személyek csak saját vagyონuk erejéig tartoznak helytállási kötelezettséggel. A helytállási kötelezettség az új Ptk.-ban a következőképpen szól:

„3:2. § [Helytállás a jogi személy tartozásaiért]

(1) A jogi személy kötelezettségeiért saját vagyónával köteles helytállni; a jogi személy tagjai és alapítója a jogi személy tartozásaiért nem felelnek.”

Nem szabad azonban elfelejteni, hogy

„(2) Ha a jogi személy tagja vagy alapítója korlátolt felelősségével visszaélt, s emiatt a jogi személy jogutód nélküli megszűnésekor kielégítetlen követelések maradtak fenn e tartozásokért a tag vagy az alapító korlátlanul köteles helytállni.”

A fentiekben pedig azt láthattuk, hogy a Kkt.-nál minden tag, Bt.-nél pedig a beltág, sőt mindkét esetben a tagsági viszony megszűnését követő 5 éven át köteles helytállni a tartozásokért. E szigorú előírások is azt erősítik, hogy a vállalkozni vágyók inkább a Kft. formát választják.

Dr. Sallai Csilla

BONÁ CZ ZSOLT ROVATA

23/2014. (VI. 30) NGM rendelet – hogyan alkalmazzuk?

Cikkünkben a 2014. július 1-jén hatályba lépett NGM rendelet jogértelmezési dilemmáit vesszük számba.

A bejelentési szabályok értelmezése

A Rendelet 21. §-a szerint 2014. október 1-jét megelőzően beszerzett és 2014. október 1-jén még használatban lévő számlázó programok, továbbá használatba vett saját fejlesztésű programok 11. § (1) bekezdése szerinti adatait (név, azonosító; fejlesztő neve, és – ha van – adószáma; értékesítő, rendelkezésre bocsátó neve, adószáma; beszerzés, használat megkezdésének vagy – saját fejlesztésű program használat esetén – a rendeltetésszerű használatbavétel időpontja), valamint igénybe vett online számlázó programok 13. § (1) bekezdése szerinti adatait (online számlázó rendszer neve és elérhetősége; online számlázási szolgáltatást nyújtó neve, adószáma; online számlázási szolgáltatás igénybevételének kezdő időpontja) az adó-

alany 2014. november 15-ig köteles bejelenteni az adóhatóság által erre a célra rendszeresített („SZAMLAZO”) nyomtatványon.

A Rendelet 21. §-a szerint a számlázó programok esetében a bejelentési kötelezettség akkor áll fenn, ha a beszerzés 2014. október 1-je előtt történt meg, és a számlázó program 2014. október 1-jén is használatban van.

Megítélésem szerint a jogértelmezési dilemmát bizonyos esetekben a „használatban van” kifejezés értelmezése okozhatja.

Ha az adózó a számlázó programot a beszerzés időpontjától kezdve folyamatosan használta, azaz abból állította ki számláit, s ez az állapot 2014. október 1-jén is fennáll, akkor egyértelmű a helyzet. Azonban az az eset is előfordulhat, amikor a számlázó program

használat nem folyamatos, hanem csak adott időszakban, vagy alkalmanként valósul(t) meg.

Tegyük fel, hogy egy kft. 2003 márciusában beszerzett egy számlázó programot (vagy vett használatba saját fejlesztésű programot), s azt követően számláit a program használatával állította ki, de abból az utolsó számlát 2012. december folyamán állította ki. Ennek az volt az oka, hogy akkor az adózó beszerzett egy másik számlázó programot, s a régi program használatával csak akkor kíván számlát kiállítani, ha a másik program használatára valamilyen ok folytán nincs módja.

Ebben az esetben, megítélésem szerint, az adózónak kell minősítenie, hogy „használatban lévőnek” tekinti-e a régi programot, mivel a Rendelet a „használat” kifejezés tartalmát nem határozza meg (a minősítést és annak indokait mindenképpen írásban szükséges rögzíteni).

Ha igen, akkor a 2012. decembere óta ténylegesen nem használt programot is be kell jelenteni 2014. november 15-ig a „SZAMLAZO” nyomtatványon. Amennyiben az adózó mégis kivonja a használatból a programot – azaz úgy dönt, hogy abból nem kíván számlát kiállítani, akkor e döntés (amelyet feltétlenül írás-

ban ajánlott rögzíteni) időpontját követő 30 napon belül a Rendelet 11. § (2) bekezdése szerint bejelentést kell tenni. Abban az esetben, ha a kivonásra 2014. október 1-je és 2014. október 15-e között került sor, akkor a bejelentés mellett a kivonást is be kell jelenteni úgyszintén a „SZAMLAZO” nyomtatványon. A kivonásra vonatkozó döntést is írásban javasolt rögzíteni.

Ha nem, akkor a 2014. október 1-jei állapot szerint éppen „inaktív” program tekintetében nem áll fenn bejelentési kötelezettség a „SZAMLAZO” nyomtatványon 2014. november 15-ig. Amennyiben a programból későbbiekben sor kerül számla kiállítására, akkor ennek időpontját követő 30 napon belül a Rendelet 11. § (1) bekezdése szerint bejelentést kell tenni.

Tegyük fel, hogy egy háztartási gépek javításával foglalkozó egyéni vállalkozó egyetlen – 2011-ben beszerzett – számlázó programmal rendelkezik 2014. október 1-jén, amelyből ezt megelőzően is esetenként bocsátott ki számlát, mivel azt a megrendelői részére jellemzően a javítás elvégzését követően nyomtatványforgalmazótól vásárolt számlatömbből állítja ki. Az egyéni vállalkozó a számlázó programot 2014. szeptember 30-át követően is ilyen módon kívánja használni. A vázolt esetben nem jár(t) el jogsértően, mivel sem az áfatörvény, sem a Rendelet nem tiltja (korábban a PM rendelet sem tiltotta), hogy az adózó a számla kiállítására számlatömböt és számlázó programot egyaránt használjon.

Álláspontom szerint a szóban forgó egyéni vállalkozónak ebben az esetben az előzőleg leírt elvek alapján kell eljárnia. Tehát az egyéni vállalkozónak el kellett döntenie 2014. október 1-je előtt, hogy a számlázó programját használatban tartja-e 2014. szeptember 30-át követően is. Ha igen, akkor a programot a „SZAMLAZO” nyomtatványon be kell jelenteni 2014. november 15-ig. Amennyiben a programot később mégis kivonja a használatból – azzal a jövőben nem állít ki számlát –, akkor e döntés időpontját követő 30 napon belül a Rendelet 11. § (2) bekezdése szerint bejelentést kell tennie. Abban az esetben, ha kivonásra 2014. október 1-je és 2014. október 15-e között került sor, akkor a kivonást is be kell jelentenie a „SZAMLAZO” nyomtatványon

Ellentétes értelmű döntés esetén a program tekintetében nem áll fenn bejelentési kötelezettsége a „SZAMLAZO” nyomtatványon 2014. november 15-ig. Amennyiben a programból későbbiekben sor kerül számla kiállítására, akkor ennek időpontját követő 30 napon belül

a Rendelet 11. § (1) bekezdése szerint bejelentést kell tennie.

A Rendelet értelmében online számlázó program esetében a bejelentési kötelezettség vonatkozásában az online számlázási szolgáltatás igénybevételének ténye, ezáltal az online számlázó program használatának lehetősége a meghatározó.

A Rendelet úgyszintén 2014. október 1-jétől hatályos 13. § (1) bekezdése alapján az online számlázási szolgáltatás igénybevételének kezdetéhez köti a bejelentési kötelezettség keletkezését.

A Rendelet 13. § (1) bekezdésének és 21. §-a közötti összefüggésből adódóan, ha a vállalkozásnak szolgáltatóval 2014. október 1-je előtt kötött megállapodása alapján lehetősége van 2014. október 1-jén az online számlázó rendszer használatára, akkor a „SZAMLAZO” nyomtatványon teljesítendő bejelentési kötelezettség áll fenn, még akkor is, ha az online számlázó programból esetleg egyetlen számlát sem állított ki.

Online számlázó program esetében akkor valósul meg a „használat”-ból való kivonás, ha a szolgáltatóval kötött szerződésének megszűnése folytán nincs mód az online számlázó program használatára. A szerződés megszűnését követő 30 napon belül kell megtenni a Rendelet 13. § (2) bekezdésében előírt bejelentést. Tehát a kivonásra vonatkozó bejelentés megtételét nem alapozza meg a vállalkozás azon döntése, hogy egyáltalán vagy adott időponttól kezdve nem kíván az online számlázó programból számlát kiállítani, miközben a szolgáltatóval kötött szerződése továbbra is érvényes, azaz ennek alapján bármikor lehetősége van az online számlázó program használatára.

Fentiek szerint a bejelentési kötelezettség vonatkozásában az a rendező elv, hogy csak a Rendeletben foglalt szabályok szerint bejelentett számlázó programmal készített számla minősül adóigazgatási azonosításra alkalmasnak.

2014. július 1-je előtt vásárolt számlázó programok adaptálása

A Rendelet 2014. július 1-jétől lépett hatályba, a 10. § (1)–(3) bekezdései is ezen időponttól érvényesek.

E jogszabályi rendelkezések szerint a számlázó program értékesítéskor, rendelkezésre bocsátásakor az értékesítő, rendelkezésre bocsátó köteles a vevő, felhasználó részére átadni vagy egyéb módon rendelkezésére bocsátani a számlázó program fejlesztője által készített, magyar nyelvű felhasználói dokumentációt. Továbbá a dokumentációnak tartalmaznia kell a számlázó program működésére, használatára vonatkozó részletes

leírást és a számlázó program valamennyi funkciójának ismertetését, valamint a számlázó program kizárólag a dokumentációban szereplő funkciókat hajthatja végre. Ezen túl a számlázó program funkcióinak módosítása esetén az értékesítő, rendelkezésre bocsátó köteles gondoskodni arról, hogy a vevő, felhasználó rendelkezésére álljon az alapidokumentáció funkciómódosítást leíró kiegészítése, módosítása.

A program értékesítője (forgalmazója) 2014. július 1-je előtti értékesítésnél nyilvánvalóan nem járhatott el a Rendelet 10. § (1)–(3) bekezdései szerint.

Felvetődik az a kérdés, hogy a Rendelet 10. § (1)–(3) bekezdéseiben foglalt szabályokat hogyan kell értelmezni a 2014. július 1-je előtt vásárolt számlázó programoknál. A 2014. június 30-ig 24/1995. (XI. 22) PM rendelet (a továbbiakban: PM rendelet) volt hatályban, amelynek 1/E § (2) bekezdése „mindössze” annyit írt elő, hogy a számla kibocsátójának a számlázó program olyan dokumentációjával kell rendelkeznie, amely tartalmazza a program működésére, használatára vonatkozó részletes leírást.

Véleményem szerint a szabályozás hiányossága ellenére akkor járunk el helyesen, ha irányadónak tekintjük a Rendelet 10. § (1)–(3) bekezdését. Ugyanis kialakítható az a jogértelmezés, hogy a 10. § (1)–(3) bekezdés és a PM rendelet 1/E § (2) bekezdése azonos módon szabályozott, a Rendelet csak „pontosította” a hatályon kívül helyezett PM rendelet előírásait.

Tehát **külön figyelmet kell fordítani arra, hogy a 2014. július 1-je előtt vásárolt számlázó program is megfeleljen a Rendelet 10. § (2) bekezdés utolsó mondatában megfogalmazott kitételre**, amely szerint a számlázó program kizárólag a dokumentációban szereplő funkciókat hajthatja végre. Tegyük fel, hogy az adóhatóság az ellenőrzés során olyan funkció működését tapasztalja, amelynek leírását a dokumentáció nem tartalmazza. Ekkor az ellenőrzés ezt a tényt akként minősítheti, hogy a program használatával adóigazgatási azonosításra alkalmas számla nem állítható elő.

Az Art. 95. § (1) bekezdése alapján az adóhatóság ellenőrzés során jogosult az adózó által a könyvei, nyilvántartásai vezetéséhez alkalmazott szoftverek, informatikai rendszerek vizsgálatára. A számlák kiállításához használt számlázó program a könyvek vezetésénél alkalmazott szoftvernek minősül, így annak „belső” vizsgálatára az ellenőrzés jogosult.

„Végtelen” történet: fokozott adóhatósági felügyelet alá vont cégek

Cikkünkben arra hívjuk fel a fokozott adóhatósági felügyelet alá vont vállalkozások figyelmét, hogy a fokozott felügyelet éven túl is elhúzódhat, ha az adóhatóság részéről a felügyelet megszüntetéséhez szükséges intézkedések foganatosítása elmarad.

A fokozott adóhatósági felügyelet szabályait az Art. 24/F §-a foglalja magában.

E jogszabályban foglalt rendelkezések szerint az adóhatóság az adózót határozattal – **legfeljebb 1 éves időtartamra** – fokozott adóhatósági felügyelet alá vonhatja a következő esetekben:

- kockázatelemzési eljárás során megállapítja, hogy a gazdasági tevékenység megvalósulása az adózó tagjainak (részvényeseinek), illetve vezető tisztségviselőinek korábbi gazdasági tevékenységével, adózói múltjával kapcsolatban rendelkezésre álló adatokra tekintettel kockázatos;
- a gazdasági tevékenység megvalósulásához szükséges személyi, tárgyi és pénzügyi feltételek nem állnak az adózó rendelkezésére, vagy ha a rendelkezésre álló személyi, tárgyi és pénzügyi feltételek valószínűsíthetően nem elegendőek a

gazdasági tevékenység megvalósításához;

- az adószám megállapítására az adózó kimentési kérelme alapján került sor;
- az adószám-törlésre azért nem került sor, mert az adóhatóság az adózó kimentési kérelmének helyt adott; vagy
- vezető tisztségviselő vagy tag kérésére az adóhatóság kimentési igazolást állított ki.

A fokozott adóhatósági felügyelet formái a következők lehetnek, amelyről az adóhatóság elrendeléséről szóló határozatban rendelkezik:

- az egyébként irányadó áfa-bevallási gyakoriságnál gyakoribb bevallás benyújtására történő kötelezés (éves helyett negyedéves, vagy havi; negyedéves helyetti havi bevallás, azzal, hogy az áttérésre az Art. 1. számú mellékletének I./B./3. ad)–af) alpontjait kell megfelelően alkalmazni, és a fokozott adóhatósági felügyelet lejárta követően az adóbevallási kötelezettséget az általános szabályok szerint kell teljesíteni);
- egyébként irányadó – az Art. 8. számú melléklete szerinti – gyakoriságnál gyakoribb összesítő nyilatkozat benyújtásra történő kötelezés (a fokozott adóhatósági felügyelet lejárta követően a nyilatkozat benyújtására vonatkozó kötelezettséget az általános szabályok szerint kell teljesíteni);
- az adóbevallás, valamint az adóbevallással egyenértékű nyilatkozat adótanácsadóval, adószakértővel vagy okleveles adószakértővel történő ellenjegyeztetésére történő kötelezés; és/vagy
- az áfabevallással egyidejűleg az adóhatóság részére papír alapon a bevallás alapjául szolgáló bizony-

latok másolatának benyújtására történő kötelezés.

Könnyen belátható, hogy a fokozott adóhatósági felügyelet elrendelése a felügyelet alá vont vállalkozás számára a felügyelet időszakára vonatkozóan jelentős mértékű adminisztrációs kötelezettséget generál, a harmadik esetben pedig jelentős nagyságrendű költséget keletkeztethet. Ennek következtében a felügyelet alá vont adózó számára lényeges, hogy az adóhatóság a fokozott felügyeletet kizárólag a határozatban foglalt időtartam tekintetében tartsa fenn. Az adóhatóság jellemzően maximális időszakra (azaz 1 évre) rendeli el a fokozott felügyeletet.

Találkoztam már olyan esettel, amikor az adóhatóság a fokozott felügyelet keretében 1 éves időtartamra a társaságot adóbevallásainak, valamint az adóbevallással egyenértékű nyilatkozatainak adótanácsadóval, adószakértővel vagy okleveles adószakértővel történő ellenjegyeztetésére kötelezte. Azonban az 1 év leteltével is azzal szembesült a társaság, hogy az adóhatóság az elektronikus úton benyújtott bevallásait csak akkor fogadja be, ha azok ellenjegyzésre kerültek az ellenjegyzőként előzetesen bejelentett adószakértővel. Vélhetően ennek az az oka, hogy az adóhatóság számítógépes rendszerében a fokozott felügyelet megszüntetéséhez kapcsolódóan szükséges paraméterezés nem történt meg, s ennek hiányában az adóhatóság rendszere a társaság esetében ellenjegyeztetés nélkül a bevallásokat továbbra sem fogadja be. Bár az adóhatóság a fokozott felügyelet leteltét követően nem követelhetne volna meg a bevallás ellenjegyeztetését, a társaság továbbra is ellenjegyeztette bevallásait, mivel tartott attól, hogy az adóhatóság mulasztási bírságot szab ki a bevallási kötelezettség elmulasztására hivatkozva. Ilyen helyzetek elkerülése érdekében a fokozott adóhatósági felügyelet alá vont adózónak, ha a felügyelet alá vonás gyakoribb bevallás vagy összesítő nyilatkozat benyújtásának, illetve ellenjegyeztetés előírása útján történt meg, érdemes a határidő leteltét megelőzően jelezni az adóhatóság felé, hogy a fokozott felügyelet elrendelése miatt elvégzett paraméterbeállításokat a felügyelet letelte után feltétlenül korrigálja vissza.

Bonác Zsolt

könyvelők lapja

Számviteli és adózási szakfolyóirat

Kiadja a VEZINFÓ Kiadó és Tanácsadó Kft.

1139 Budapest, Hajdú u. 11.

Tél.: (06-1) 236-0635, Fax: (06-1) 236-0037

www.vezinfo.hu

E-mail: info@vezinfo.hu

Felelős kiadó, főszerkesztő: **Tóth Csaba**

Szakmai szerkesztő: **Horváth Géza**

Szerkesztők és szerzők:

Bonác Zsolt, Böröczkyné Verebélyi Zsuzsanna,

dr. Csátaljay Zsuzsanna, Gottgeisl Rita,

Karácsony Irén, Láng Noémi,

dr. Sallai Csilla

Kiadói szerkesztő: **Kövesdi Edit**

Nyomdai munkák: Prime Rate Kft.

© 2009–2014 Vezinfo Kiadó és Tanácsadó Kft.

ISSN 2061-3008

Minden jog fenntartva! A KÖNYVELŐK LAPJA szakfolyóirat tartalma jogvédett. A szakfolyóiratban közzétett cikkek, hírek, információk másolása, többszörözése, fordítása, közreadása és publikációs célokra történő felhasználása csak a kiadó, illetve a szerző írásbeli hozzájárulásával megengedett. A szakmai információkat, híreket a legmegbízhatóbb forrásokból merítjük és ellenőrizzük; a megjelenés időpontjában meglévő köteles gondosságunk ellenére átvett téves értesülésekért felelősséget nem vállalunk.

www.konyvelok-lapja.hu